

بابا فرید گنج شکرؒ نے اخلاقیات نوں انسانی
 جیون دی سبھی ضرار وٹا اے۔ بھل کے بیان
 کرو،

ج تعارف:

بابا فرید گنج شکرؒ نہ صرف ایک
 شاعر سوں بلکہ اوہ ایک صوفی بزرگ سوں -
 اونہاں اخلاقیات دا درس دینا تے اسلام
 دی تبلیغ کمرے لئی کافراں نوں مسلمان کیتا۔
 اونہاں دی شاعری نوں ~~سلوک~~ آکھیا جاندا اے
 تے ایس شاعری راہیں بابا فرید نے اخلاقی
 قدراں دے زوال بزرگ معاشرے نوں
 درست راہ تے بیان دی کوشش کیتی -
 آپ نے انساناں نوں درس دیتا کہ وہ
 غرور، تکبر تے غصے نوں چھو کے خضاعت،
 صبر، حسن سلوک تے نماز نوں اپنان کیوں
 جے ایس وجہ ای دنیا تے آخرت دی کامیابی
 اے۔ آپ نے ایسی شاعری وجہ مختلف
 تشبیہاں تے استعاریاں دا وسناؤ کمرے اخلاق
 دا سچا درس دینا -

آپ دے بارے وجہ بیان محمد بخش اکھر زئی:

۱۔ اوّل شیخ فرید شکر گنج، عارف اہل ولایت
 یک یک سخن زبان الہدی داراہ برداہ بدایت

شعور دی تعریف

بابا فرید دی شاعری

نوں شعور اکھیا جاندا اے۔ تے ایہدی تعریف

بڑے سونے انداز وچ محمد آصف خان

جینانے "اکھیا بابا فرید" لکھی اے کیتی اے۔

اوتھیاں دے مطابق شعور اب ایسی نظم دا
نان اے جینوں کسے اللہ لوک نے اکھیا اے

تے ایس وچ مضمون دی کوئی باندی نئیں۔

اے نظم دو یا دو توں دوو معصیاں والی

وی سہ سہدی اے تے ایس دے وچ اللہ دے

ذکر توں لے کے سرکاری مشینری دے ظلم

نوں وی موضوع بنایا جاسکدا اے۔

بابا فرید ع قرآن، حدیث، فقہ نوں موضوع

بنا کے اخلاقیات دا درس دیتا اے۔

فرید ایس نوں منج کمرنگی کمرنگی

بھرے خزانے دے جو بھاوے سولٹ

بابا فرید دے مطابق اخلاقیات انسانی جیوں دی کنجی

بابا فرید دی شاعری وچ

اخلاقیات دا ہر واکہ درس ملدا اے۔ اوتھیاں

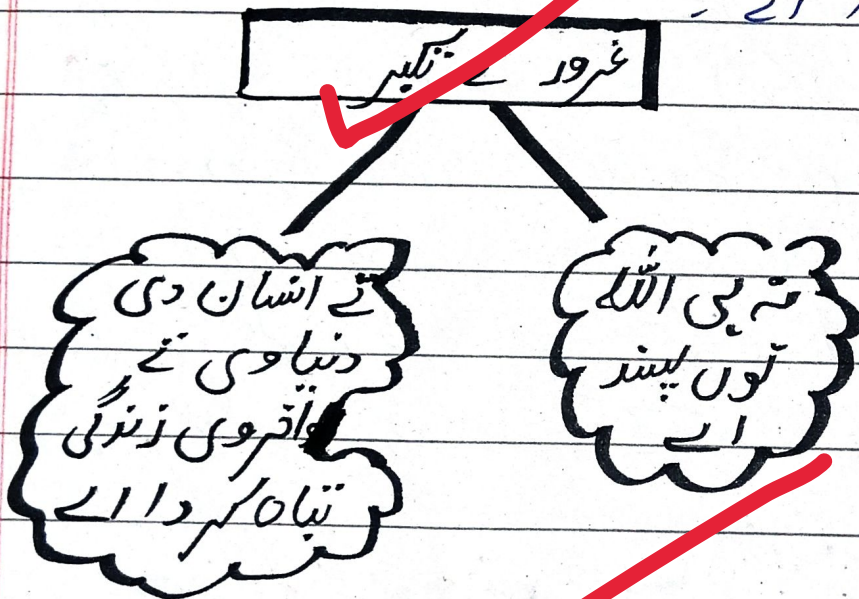
دے مطابق اخلاقیات انسانی جیوں دی

کنجی اے۔ اخلاقیات دے مختلف موضوع

بابا فرید دی شناختی دا حصہ نہیں جیہناں دا
وہیروا دلج ذیل اے :

۱. غرور تے تکبر دی ننڈیا دے در یے اخلاقیات دا درس

بابا فرید دا آکھنا اے کہ غرور
تے تکبر انسان نوں کسے کم جوگا نہیں چھڈدا۔
انسان تکبر کرے اپنے آپ نوں اوچا تے
دوسرے انساناں نوں فقیر سمجھا شروع یو
جاندا اے۔



بابا فرید آکھنہ نہیں :
فریدامن عیدان کر لوئے ٹھے راہ
اگے مول نہ آؤسی، دنیا سندی بھاہ

۲. قناعت دا درس

بابا فرید قناعت تے صبر
دا انسان نوں درس دیندے نہیں کیوں

ج انسان قناعت نے عبرتوں اختیار کر لور
 تے غیر اوہ بولتاں اخلاقی برائیاں مثلاً
 حسد، بغض، نفرت، بغض نون بچ جاندا اے

رکھی سکھی کھا کے ٹھنڈا پانی پی
 فریدا ویکیو پٹرائی جو پٹری نہ ترسائیں جی

3. دوسرے انساناں نال حسن سلوک دا درس

بابا فرید لڑا اسیساں کرن والے
 شاعر سن۔ اوہماں دا آکھنا اے کہ انسان
 نون دوسرے انساناں نون بدلہ لین دی
 بجائے اونہیاں نون معاف کر دینا چائی دا
 ۱۔۲۔ ایسے اچ حسن سلوک نال ان
 بہتر معاشرہ و جوہ و ج آوے گا۔

معاف کرنا ایوں ضروری ہے کہ
 اللہ نون معاف
 کرنے والے انسان
 بہت پسند نہیں

انسان راہ راست
 نے آجاون گے
 بہتر معاشرہ بنے گا

فرید جو تیں ماردن کلیاں، تنہاں نہ ماریں گھم

4. ذات دی نفی دے ذریعے اخلاق سنوارن دا درس:

بابا فرید دا اک
بہت سولہنا انداز اے سی کہ اوہ اپنے آپ
نوں مخاطب کرے لوکاں نوں راہ راست
دا درس دیندے سن۔ کیوں جے کسے نوں
آکھیا جاوے تہہ تہہ گل سمجھن دے بجائے
غصہ کر جاندا اے۔ اوہاں دا اکھنا اے کہ
انسان اپنی ذات دی نفی کرے ہی دوسرے
انسان نال بہتر سلوک کر سکدا اے

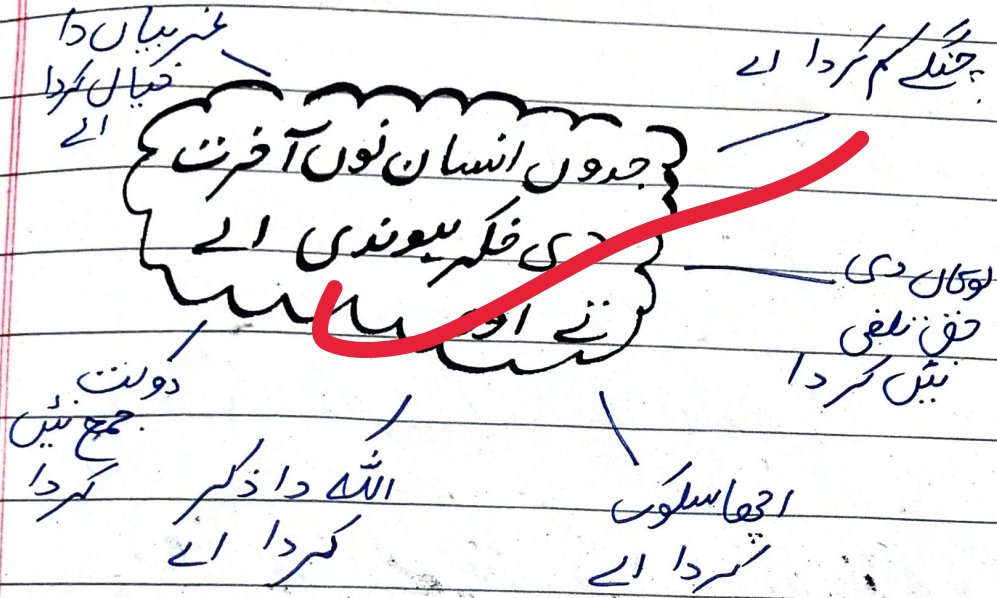
فرید کالے مینڈے پیڑے، کالا مینڈے اولیس
لٹائیں بھریا میں پھراں، لوک نہیں درویش

5. آخرت دی فکر دے ذریعے انسان نوں اخلاقیات ول تیاون دی ترکیب:

بابا فرید گنج شکر نے انسان
دے ضمیر تے اویدے اچھے اخلاق نوں اُجاگر
کرن واسطے آخرت دی یاد دلائی اے۔
اوہ اکھدے سیں کہ انسان نوں دنیا وچ
نئں گھو جانا چاہیدا کیوں جے اگے اک
دن فتنہ ہو جاتی اے۔ انسان نوں
وڈے وڈے محل بناون دی بجائے دوسرے
لوکاں دا خیال کرنا چاہیدا اے تے اچھے اخلاق

دا مظاہرہ کرنا چاہیذا اے -

۱۔ فرید اکھوٹے صندب مادیاں ایت نہ ائیں جیت
بھٹی پٹی اتولویں، کوٹی نہ بیوسی صت



6. نیک عملاں تے اخلاقیات دے فروغ دا درس:

بابا فرید اکھوٹے نے اپنے کہ اگر
کوئی انسان اخلاقیات دا دامن پھر کے
دنیا وچ زندگی اللہ تے رسول صتہ نوں مندیاں
بیویاں گزاردا اے تے اوہ نیک عملاں
دا پہاڑ اکھوٹ کر بند اے - اپنے نیک
عمل اس انسان دی آخرت وچ کم اون
گے تے اوہ آخرت وچ رب دے سامنے
سرفروسیہ جاوے گا -

بابا فرید فرماتے ہیں :

عمل جو کہتے دونی، درگاہ آئے کم

7. دوسرے انساناں دے دکو درد واسطی:

بابا فرید آگے نہیں کہ
 ہر انسان نوں بس ایہہ گلا اے کہ عرف
 اوہ ہی دکھی اے - باقی سارے سکھو
 وچ زندگی گزاردے نہیں - ہر گل ایہہ
 نہیں ہر انسان آتی نہ کوئی دکو بہداشت
 تروا ہوندا اے - ہر انسان اپنا تود
 معرض ہو گیا اے کہ اوہوں باقی انساناں
 دے دکو درد نظر نہیں اونڈے تے نہ ای ادہ
 اونہاں دی مدد کردا اے -

فرید میں جانیا دکو چھ کوں، دکھ سبھا ایہہ تکل
 اچے چڑھوے ویکھیا، ناں گم کر ایہا اگ

8. اخلاق تے اللہ دی رضا:

بابا فرید آگے
 نہیں کہ اللہ دی رضا حاصل کرن آئی اوس اللہ
 دے حکم دے چلنا پیندا اے تے اوہدی رضا
 راضی رہنا پیندا اے - اگر انسان اعلیٰ اخلاق

دامانک بیوٹے تے نہ صرف اوہ اللہ دے حکم
 تے چلوا اے لکہ اوہی رفا تے راضی
 دیندا اے۔ غیر تہ وی اوہی انسان اوتے
 راضی بیوجاندا اے۔
 آج سنواریں میں ملیں، میں ملان سکو بیوہ
 فریدا جے توں صبر ایواریں سبجگ تیر ایوہ

9۔ تصوف تے مرشد دے ذریعے اخلاق ول سفر

تصوف دے ذریعے اللہ توں انسان
 قریب بیوجاندا اے۔ اوہ اپنے آپ توں لیر
 قسم دے گناہ توں یاں کرن دی کوشش
 کردا اے تے اخلاقیات دیاں خداں وی
 حاصل کرن دی کوشش کردا اے۔

بابا فرید اکہرے نیں
 ے فریداروٹی صبری کاٹو دی، اوہ صبری بگھو
 جیناں گھادی جو پٹری گھنے سپن دے دگو

بابا فرید غیر اکہرے نیں کہ صبر ے مرشد صینوں
 بڑے غلط کماں توں بچایا تے اللہ دا راہ دکھایا۔
 اونہاں دا اکھتا اے کہ تھی وی کوں مرشد
 تلاش کرے ایسی اخلاقی درستگی کرو

ے کجوبہ کجے کجوبہ سمجھے دیا کجی بجاہ
 مرشد صبر ے چنگا بیتا نیں تاں بیھی وجھاں آہ

صلی گل :

بابا فرید اک اعلیٰ شاعر تھے
 صوفی بزرگ سن - اونہاں اخلاقیات نوں
 انسانی جیون دی کنبھی ضرور دیتا تے ایہی
 شاعری دے ذریعے اس چیز دا بھرواں
 درس دینا۔ اونہاں دے مطابق اخلاقیات
 انسان دی دنیا دے نال نال آفرت دی
 زندگی وی بہتر کر دیندے ہیں۔ اس لئی
 اخلاقی زوال تے کم کر کے نئے اخلاقی قدماں
 نوں دوپارہ مضبوط کر کے آپ نیں لئی
 مسلماناں نوں بہتری ول موڑیا تے لئی
 کافراں نوں مسلمان کیتا۔

سید غفران بابا فرید دے بارے آکھدے
 نیں :

بابا فرید نے انسانی اخلاق نئے انسانی
 فردار تے کم کیتا اے۔ اونہاں دا انداز
 مسلماناں تے کافراں دے دل نوں
 موہ لینا اے۔